GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḐI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ XLIX.

SĔ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicar

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 215. Joi, 25 Septemvre (7 Octomvre.) 1886.

Brașovŭ, 24 Septemvre 1886.

Revista de erĭ amŭ încheiat'o cu cuvintele ponderóse ale deputatului Iokai: „Décă voimŭ sĕ fimŭ destoinicĭ de luptă, trebue sĕ facemŭ mai ântêiu pace la noi acasă. Sĕ nu provocămŭ certe între classe, confesiunĭ și naționalitățĭ.“

D-lŭ Iokai este, precum scimŭ, membru alŭ partidei guvernului. De aceea trebue sĕ credemŭ, că, scriindŭ rêndurile de mai susŭ, a făcutŭ simplă întrebuințare de-o licență poetică, căcĭ altfelŭ nu amŭ puté înțelege ca unŭ aderentŭ alŭ regimului tiszaistŭ sĕ recunóscă trebuința de-a se face pace în țéră și de-a nu se provoca certe între locuitorii ei, când acestŭ regimŭ fără zizaniă și fără cértă nicĭ că mai póte esista.

In fața periculelorŭ din afară, ce amenință monarchia nóstră și statulŭ ungarŭ în specialŭ d-lŭ Iokai este de părere, că este de lipsă ca popórele acestui statŭ sĕ trăiască în pace și bună înțelegere. Ar fi fostŭ de doritŭ ca vestitulŭ romanțierŭ ungurŭ sĕ fiă de față la adunarea generală a comitatului Têrnavei micĭ, spre a se convinge câtŭ de puținŭ împărtășescŭ regimulŭ actualŭ și organele lui din comitate vederile sale.

Negreșitŭ că Iokai va fi aflatŭ până acum din ḑiare, că acésta adunare a votatŭ în 28 Septemvre a. c. unŭ aruncŭ de dare de 2% asupra poporațiunei întregului comitatŭ, pentru a vení în ajutorŭ tendințelorŭ și scopului celŭ urmăresce Kulturegyletulŭ din Clușiu.

Bine că și Iokai se numĕră între membrii fundatorĭ ai acestei reuniunĭ, dér, pe câtŭ scimŭ noi, elŭ s'a făcutŭ membru de bună voiă. Organele guvernului din comitatulŭ Têrnavei micĭ însĕ voiescŭ în casulŭ de față a sili peste 60 de mii de Românĭ și Sașĭ din acestŭ comitatŭ sĕ contribue pentru nisce tendințe și scopurĭ, carĭ nu numai că li suntŭ cu totulŭ străine, ci le consideră chiar periculóse naționalității lorŭ.

Cum sĕ se pótă evita în fața unorŭ asemenĭ procederĭ zizaniile și certele dintre naționalitățĭ?

Membrii representanței numitului comitatŭ, carĭ au adusŭ hotărîrea de a se impune poporațiunei dare pentru Kulturegylet, trebue sĕ fiă nisce ómenĭ fórte ignoranțĭ, décă nu sciu ceea ce scie d-lŭ Iokai și ceea ce se vorbesce aḑĭ în țéra întrégă, că „se apropiă timpurĭ seriόse și critice“, că „atmosfera politicei esteriόre prevestesce o mare furtună în Orientŭ“.

Décă nu ni-ar spune firulŭ telegraficŭ, că agenții rusescĭ sunt peste mĕsură ocupațĭ cu punerea la rênduiélă a Bulgariei, amŭ trebui sĕ credemŭ, că ei agitéză în secretŭ în comitatulŭ Têrnavei micĭ, ca sĕ provóce zizaniă și cértă între naționalitățĭ, chiar în aceste momente critice și chiar prin organele guvernului ungurescŭ.

Și óre ce alta însemnéză votulŭ din vorbă alŭ adunărei județenescĭ din Dicio-Sân-Mărtinŭ, décă nu învrăjbirea naționalitățilorŭ?

Étă ce ḑice Mocsary în prima sa broșură din anulŭ acesta cu privire la propunerea celorŭ din Sătmarŭ, carĭ cei dintêi au cerutŭ sĕ se impună dare comitatensă în folosulŭ Kulturegyleturilorŭ:

„Propunerea însemnéză, că în fiecare comitatŭ Nemaghiarii sĕ fiă desnaționalisațĭ cu banii lorŭ proprii, ea însemnéză că noi Maghiarii neavêndŭ destui banĭ, îi luămŭ de unde îi găsimŭ. Acésta nu e nicĭ cavalerescŭ, nicĭ creștinescŭ, ci este o procedere păgânéscă și jidovéscă. Nu se póte contesta nicĭ cu cea mai grosolană sofismă, că maghiarisarea se face numai în interesulŭ Maghiarilorŭ, fiind-că pe altă cale nu se potŭ înmulți. A face Maghiarĭ din Românĭ *cu banĭ românĭ*, precum vrea comitatulŭ Sătmarului este o procedere la ale cărei consecințe în înfierbințéla lorŭ patriotică de signrŭ nu s'au gânditŭ mai adêncŭ. Este o procedere, care nu numai e de natură *sĕ deștepte îngrijirĭ și sĕ întărîte la resistență, ci se și provóce cea mai adêncă amărăciune*“.

In comitatulŭ Têrnavei micĭ locuescŭ 44 mii de Românĭ și 16 mii Sașĭ, ér Maghiarĭ numai 21 mii. Dela 60 de mii de Nemaghiarĭ se pretinde ca sĕ contribuéscă pentru cultura specifică maghiară a celorŭ 21 de mii Maghiarĭ. Este acesta mijloculŭ de a face pace aci acasă? N'avemŭ noi destule dărĭ pe capulŭ nostru, din care se împărtășescŭ totŭ numai Maghiarii, sĕ mai contribuimŭ și pentru reuniunile lorŭ private?

Par'ca Ungurii Kulturegyletiștĭ arŭ trăi în China nu în mijloculŭ Ardélului!

Sĕ vedemŭ, ce va ḑice d-lŭ Tisza la hotărîrea celorŭ din Dicio-Sân-Mărtinŭ, pe care odată a respins'o „din cause formale“. De-o va aproba, atuncĭ doveditŭ va fi, că elŭ stă în convență cu aceia, carĭ vorŭ sĕ învrăjbéscă popórele din acestŭ statŭ.

Ministrulŭ englezŭ Churchill și crisa bulgară.

In ḑiua de 2 Octomvre, ministrulŭ englezŭ lordulŭ Randolph Churchill ținu în Dartford o vorbire, din care reproducemŭ următórele părțĭ:

Multŭ mai seriósă póte decâtŭ tóte celelalte *este situațiunea de față în Bulgaria. Speranțele nóstre* din tómna trecută, când Salisbury era ministru de esterne, că unirea bulgară va desvolta sub prințulŭ Alexandru o națiune fericită și independentă, a cărei putere crescêndŭ ar puté în fine aduce resolvarea cestiunei orientale, suntŭ momentanŭ în cea mai mare parte *nimicite. Unei conjurațiunĭ brutale și lașe* i-a succesŭ sĕ smulgă Bulgariei pe conducĕtorulŭ ei, înainte d'a fi consolidată. Astăḑĭ se pare că libertatea Bulgariei, precum și a Serbiei și României, este tare compromisă. Acéstă seriósă cestiune deștéptă în Anglia mare atențiune. Afirmarea, că Anglia n'are nicĭ unŭ interesŭ seriosŭ séu materialŭ în cestiunea acésta, mi-se pare prea slabă. *Simpatia Angliei cu libertatea națiunilorŭ* e vechiă și *forméză tradiționala politică esternă a Angliei.* Europa are a mulțămi parte mare din libertatea sa națională silințelorŭ engleze, prin care au fostŭ mântuite și Germania și Țĕrile de josŭ de despotismulŭ lui Filipŭ de Spania și alŭ lui Ludovicŭ XIV. Beaconsfield a mântuitŭ în 1878 tinerele libertățĭ ale statelorŭ balcanice, care *erau aprópe sĕ cadă din puțulŭ relei administrațiunĭ turcescĭ în loculŭ autocrației rusescĭ.*

Vorbirea d-lui Tisza în parlamentulŭ ungarŭ arată, că susținerea libertății și independenții principatelorŭ dunărene și a statelorŭ balcanice aparține cestiunilorŭ principale și de viéță ale politicei austro-ungare. Anglia póte decĭ privi cu satisfacțiune, că o putere, cea mai directŭ și mai multŭ interesată, face începutulŭ în acéstă mare lucrare internațională.

Salisbury a ḑisŭ în 1878 în Manchester, că sentinela austro-ungară stă pe culmĭ și politica tractatului din Berlinŭ, care garantéză libertatea, va fi fără îndoială cu grije păzită. Orĭce modificărĭ ne-ar permite în politica nóstră esternă acestŭ faptŭ și întru câtŭ elŭ micșoréză și risiculu nostru isolatŭ și autoresponsabilitatea nóstră, pe aceea se póte consta, că *actualulŭ guvernŭ nu se va abate deodată și în modŭ violentŭ dela amintitele principii ale politicei esterne.* Suntŭ puterĭ europene, care caută seriosŭ și sincerŭ sĕ evite rĕsboiulŭ, pe când *altele nu suntŭ situate atâtŭ de norocosŭ și arată din timpŭ în timpŭ o tendință regretabilă și o procedere contențiósă, ba chiar agresivă.*

E datoria guvernului englezŭ sĕ pună totulŭ în mișcare, pentru ca sĕ manțină cea mai bună și mai amicală înțelegere între tóte statele străine și sĕ dea totdéuna sfaturĭ amicale și împăciuitóre, spre a împuțina rivalitățile naționale și a resolva în modŭ pacînicŭ greutățile internaționale. *Ivindu-se însĕ împrejurărĭ, a cărorŭ natură periculósă ne-ar sili sĕ alegemŭ, atuncĭ fără îndoială se vorŭ împărtăși de simpatia și de sprijinulŭ Angliei acele puterĭ, care caută pacea Europei și libertatea națiunilorŭ* și intervenirea nóstră în favórea acelora probabilŭ că va decide și fără mĕsurĭ de forță. Politica nóstră va urma o cale neschimbată și *periculele unui amestecŭ oficiosŭ și unei inițiative de care nu e nevoiă le va evita totŭ așa ca și o isolare egoistă și fricósă.* Sperŭ seriosŭ, că ea va puté contribui la manținerea păcii și siguranței generale, care pe lângă aceea că suntŭ necesare pentru alte națiunĭ, suntŭ absolutŭ necesare progresului și prosperității imperiului britanicŭ.

Crisa bulgară.

Organulŭ panslavistŭ din Moscva *„Sowremenia Izwestia“*, spune că în Serbia esistă o partidă tare, care ținde a sili pe regele Milanŭ sĕ abdică, ca prințulŭ Bulgariei, spre a chema pe tronulŭ sêrbŭ pe prințulŭ Nicolae alŭ Muntenegrului. Acéstă partidă așteptă numai întórcerea regelui la Belgradŭ, spre a-șĭ realisa planulŭ, de nu i se va pune ceva în cale. De aceea numita fóiă sfătuește pe Rusia sĕ nu punĕ candidatura prințului Nicolae la tronulŭ bulgarŭ.

— O corespondență din Viena sosită în Berlinŭ spune, că sgomotele, desmintite în România, despre o candidatură a regelui României pentru Bulgaria, suntŭ manopere panslaviste, care vorŭ sĕ semene neîncredere și sĕ inducă în erόre opinia publică a Bulgariei.

— *„Morningpost“* spune, că declarațiunea lordului R. Churchill, ce ținte a crearea unei confederațiunĭ a statelorŭ libere din Balcanĭ, întâlnesce la Viena și la Roma o viuă aprobare.

„Times“ ḑice că discursulŭ lordului Churchill este complimentulŭ englezescŭ alŭ discursului d-lui Tisza.

„Daily-Nevs“ ḑice că acestŭ discursŭ e semnulŭ nouei orientațiunĭ politice a torylorŭ în Orientŭ.

— Guvernatorulŭ generalŭ de curêndŭ numitŭ, Ghalib-pașa, a sositŭ în Salonicŭ, misiunea sa principală este a face recrutările câtŭ mai repede și mai bine. Atâtŭ din Asia, câtŭ și din Turcia europeană sosescŭ necontenitŭ recruțĭ, carĭ îșĭ primescŭ instrucția în taberile dela Scoplie și Salonicŭ, sub comanda generalului Redjeb-pașa. Vinŭ și mulțĭ Redifĭ. Transportulŭ se face cu 7 vapóre. Din trupele rĕmase aicĭ din timpulŭ conflictului grecŭ, 2 batalióne infanteriă și 1 escadronŭ cavaleriă, s'au dusŭ la Adrianopolŭ.

— In Berlinŭ se dă mare atenția pregătirilorŭ militare turce la granița rumeliotă și se esprimă părerea, că că acțiunea turcéscă nu confirmă credința într'o deplină înțelegere ruso-turcă.

„Journal des Débats“ ne spune de unŭ nou candidatŭ la tronulŭ Bulgariei: Alexandru Stoicovicĭ Boyef Exarcu. D-lŭ Exarcu, ḑice numitulŭ ḑiarŭ, e o notabilitate bulgară și nu pentru prima dată îșĭ pune candidatura la tronulŭ Bulgariei; a mai facutŭ demersulŭ acesta și la finele rĕsboiului ruso-turcŭ, dér n'a fostŭ agreatŭ de diplomații întrunițĭ la Berlinŭ. Fi-va agreatŭ acuma? E greu a se afirma acésta.

Meetingulŭ din Sofia.

In ḑiua de 21 Septemvre v. s'a ţinutŭ în Sofia unŭ imposantŭ meetingŭ, care a luatŭ de o dată o mare împortanţă din causa sosirii neaşteptate a generalului Kaulbars, spre marea'surprindere a tuturorŭ asistenţilorŭ. Meetingulŭ se ţinea în piéţă, în centrulŭ oraşului. Vre o 4 mii de persóne aparţinêndŭ tuturorŭ claselorŭ societăţii asistau acolo.

D. Vulcev, deputatŭ din Sofia luà cuvêntulŭ şi dete sémă de întrevederea ce avură delegaţii corporaţiunilorŭ cu generalulŭ Kaulbars, înainte cu 3 ḑile; pe urmă ḑise:

„Nimenĭ nu trebue sĕ se amestece în afacerile nóstre, dorimŭ sĕ ne guvernămŭ noi inşi-ne, fără întervenire streină. Impĕratulŭ nu cunósce bine voinţa poporului, există nisce intriganţĭ, carĭ spunŭ consulatului Rusiei că Bulgaria e incapabilă de a se guverna. Acesta e falsŭ. Rusia póte sĕ'şĭ dea socotélă că Bulgarii suntŭ vrednicĭ a se guverna şi că au sentimentulŭ lorŭ de independenţă.«

Atuncĭ se auḑiră nisce strigăte de: josŭ Zancoviştii! Oratorulŭ reluà:

»Peste optŭ ḑile se vorŭ face alegerile. Sperŭ că Bulgarii se vorŭ arăta capabilĭ de aşĭ păstra independenţa şi libertatea lorŭ şi că vorŭ merge conformŭ legilorŭ existente.«

Oratorulŭ propune apoi o resoluţiune exprimândŭ întréga încredere în guvernŭ, în capulŭ căruia se găsesce D. Radoslavov, şi dorindŭ ca guvernulŭ sĕ reuséscă a face ca Bulgaria sĕ ésă din crisa actuală.

Mulţimea strigà: Ura! Ura! S'au auḑitŭ chiar câteva strigăte de Josŭ Rusia! In acestŭ momentŭ se produse unŭ incidentŭ. Unŭ supusŭ rusŭ numitŭ Ivanov strigà: Josŭ Bulgaria! I s'a rĕspunsŭ prin protestărĭ energice şi individulŭ năvălitŭ din tóte părţile fu gravŭ rănitŭ şi tărîtŭ afară din mulţime.

Unŭ altŭ oratorŭ d. Dimitriev se urcà pe estradă şi vorbi în timpŭ de vre-o câteva minute în acelaşĭ sensŭ ca şi d. Vulcev. Atuncĭ sosì trăsura generalului Kaulbars. Oratorulŭ întrerupêndu-se, strigà: „Trăiéscă Rusia!« Generalulŭ precedatŭ de unŭ kavas şi însoţitŭ de d. Neclindov, se dete josŭ din trăsură şi pĕtrunse în mijloculŭ mulţimii pe care a percurs'o în diferite sensurĭ. Toţĭ se descoperiră la trecerea sa, şi scóseră strigăte de: Ura!

Generalulŭ se îndreptà spre loculŭ unde vorbiseră oratorii şi se urcà pe estradă.

Mai ântêiŭ ḑise: „Cei ce sciu rusesce sĕ se apropie. Unŭ individŭ a strigatŭ adineoră „Trăiéscă Rusia! şi a fostŭ bătutŭ.“ Mulţimea rĕspunse: „Nu pentrucă a strigatŭ Trăiéscă Rusia, dér pentrucă a strigatŭ: Josŭ Bulgaria!«

Generalulŭ reluà: »Impĕratulŭ nu doresce decâtŭ binele Bulgariei, dér voesce sĕ o scótă din situaţiunea actuală, şi în acestŭ scopŭ a cerutŭ ridicarea stării de asediu.« Mulţimea ḑise: »S'a făcutŭ!«

Generalulŭ mai ḑise: »Ridicarea stării de asediu va permite Bulgarilorŭ sĕ alégă în modŭ liberŭ pe deputaţii lorŭ peste una séu 2 lunĭ,« La aceste cuvinte se produse violente întreruperĭ. „Nu! strigau ei, nu peste două lunĭ, ci peste 8 ḑile.«

Din acestŭ momentŭ se stabilì unŭ adĕvĕratŭ dialogŭ între generalŭ şi mulţime.

Generalulŭ: »Cei ce nu voiescŭ sĕ mĕ asculte, sĕ plece.“

Mulţimea: »Voimŭ sĕ vĕ ascultămŭ«.

Generalulŭ: »Impĕratulŭ crede, că nu aveţĭ timpŭ într'unŭ termenŭ atâtŭ de apropiatŭ a procede la alegerĭ într'unŭ modŭ seriosŭ.“

Mulţimea: »Din contră.“

Generalulŭ: Impĕratulŭ cere ca oficerii sĕ fiă liberaţĭ.“

Mulţimea: »Nu, sĕ fiă pedepsiţĭ.«

Generalulŭ: „Rĕspunderea va cădé asupra acelora, carĭ vĕ împingŭ pe acéstă cale.“ Generalulŭ se dete josŭ apoi de pe estradă şi se puse în trăsură. Nu s'a scosŭ nicĭ unŭ strigătŭ ostilŭ.

Primulŭ oratorŭ, D. Vulcev, se suì din nou pe estradă şi ḑise:

»Aţĭ auḑitŭ voi singurĭ ceea ce vrea Rusia. Orĭce s'ar întêmpla, vomŭ da viéţa nóstră pentru a păḑi independenţa şi libertăţile nóstre.“

Mulţimea părăsì piaţa şi se îndreptà spre locuinţa primului ministru Radoslavov. Acesta eşì din casă şi după ce a auḑitŭ resoluţiunile meetingului ḑise:

»Vĕ mulţumimŭ pentru doveḑile vóstre de confidenţă. Fiţĭ convinşĭ că guvernulŭ va face necesarulŭ pentru a eşi din greutăţile actuale.„

Lumea strigà apoi: „Sĕ mergemŭ la consulatulŭ Rusiei şi la Zankov.«

Ministrulŭ ḑise atuncĭ: „Sĕ evitămŭ nisce manifestaţiunĭ carĭ arŭ putea sĕ vatăme causei nóstre.« Mulţimea se supuse şi se risipì. deşi ferberea era atâtŭ de mare, încâtŭ era temere sĕ nu facă manifestaţiunĭ contra Rusiei şi sĕ nu se 'ncaere cu Zancoviştii.

Când generalulŭ Kaulbars se întórse la consulatŭ a fostŭ aclamatŭ de unŭ grupŭ de 50 persóne. Generalulŭ visità pe agenţii Germaniei, Austriei şi le făcŭ cunoscutŭ despre presenţa sa la meetingulŭ ce s'a ţinutŭ diminéţa. Generalulŭ ar fi anunţatŭ intenţiunea sa de a percurge Bulgaria pentru a'şĭ da séma despre starea spiritelorŭ. Plecarea sa ar fi chiar apropiată. Se consideră prin sferele oficiale că acéstă călĕtoriă e periculósă, pentrucă póte întărita spiritele şi că persóna chiar a generalului Kaulbars n'ar fi póte la adăpostulŭ unorŭ manifestaţiunĭ rĕu voitóre. Cercurile diplomatice suntŭ surprinse de linia de conduită ce o urméză generalulŭ.

Se crede că consulatulŭ Rusiei va adresa o reclamaţiune guvernului în privinţa individului care a fostŭ rănitŭ diminéţa.

Din dieta Ungară.

Şedinţa dela 1 Octomvre. Se continuă desbaterea generală asupra convenţiei vamale şi comerciale.

Secretarulŭ de statŭ *Matlekovics* apĕră proiectulŭ contra împutărilorŭ oposiţiunii, cumcă s'ar face imposibilă o regulare a dărilorŭ indirecte. Oposiţiunea uită că proiectulŭ nu propune, că hotărîrile privitóre la dările indirecte sĕ rĕmână neschimbate timpŭ de 10 anĭ. Inlăturarea teritoriului vamalŭ comunŭ ar fi pentru noi perderea pieţei austriace. Pentru politica protecţionistă a Germaniei nu noi suntemŭ de vină. Germania a cerutŭ sĕ păstrămŭ stările dela 1868 şi ne-a închisŭ graniţele pentru vitele nóstre. Décă amŭ avé teritoriulŭ nostru vamalŭ separatŭ, óre s'ar schimba lucrurile? Noi avemŭ interese agrare, nu putemŭ încheia tractate în orîce condiţiunĭ. Propune primirea proiectului.

Achaz *Beöthy* ḑice că legile asupra dărilorŭ indirecte se potŭ schimba, dér numai cu consimţĕmêntulŭ Austriei. Peste totŭ politica vamală a guvernului nostru e păgubitóre. Numai teritoriu vamalŭ separatŭ ne póte scăpa, suntemŭ sătui de jugulŭ caudinŭ pe sub care ne trece Austria Respinge proiectulŭ.

Ministrulŭ *Tisza* combătù oposiţiunea, ne uitândŭ a face guvernului sĕu obicĭnuita reclamă, că are dreptŭ sĕ pretindă recunoscinţă dela toţĭ. Mamelucii îlŭ aplaudă.

Ministrulŭ *Szechenyi* respinge împutarea, că guvernulŭ sacrifică drepturile ţĕrii. Ungaria, neputêndu-se înţelege cu Austria, are dreptulŭ a-şĭ forma unŭ teritoriu vamalŭ alŭ sĕu; dér mai bine corĕspunde intereselorŭ ungare teritoriulŭ vamalŭ comunŭ. Proiectulŭ de faţă nu va suferi marĭ schimbărĭ, celŭ multŭ se va modifica vama pe petroleu din causa pedecilorŭ ivite. Rĕspunḑêndŭ apoi la fiăcare din vorbitorii oposiţiunei, recomandà proiectulŭ spre primire.

Şedinţa dela 2 Octomvre. Raportorulŭ *Lang* ḑice că esportulŭ nostru în Austria representă 160 milióne. Prin urmare piéţa austriacă é importantă pentru noi. Peste totŭ luatŭ, monarchia nóstră a încetatŭ a fi unŭ teritoriu de esportŭ; cu atâtŭ mai importantŭ e pentru noi că prisosulŭ productelorŭ nóstre economice află pieţe înăuntrulŭ monarchiei. Prin teritoriu vamalŭ separatŭ nu s'ar desvolta industria nóstră, căcĭ elementele solide nu vinŭ la noi sĕ facă industriă. Propune primire proiectului.

Lucas *Enyedi* vorbesce contra proiectului, care împedecă desvoltarea industriei ungare.

Albert *Apponyi* respinge proiectulŭ ca nesatisfăcêndŭ intereselorŭ Ungariei, şi îşi susţine contrapropunerea sa.

Ministrulŭ *Tisza* ḑice, că décă reînoirea convenţiei vamale nu se va face in condiţiunile dorite de guvernŭ, atuncĭ va îngriji de denunţare.

La votare, maioritatea primì proiectulŭ.

SCIRILE ḐILEI.

Ni se scrie din *Cernatŭ* cu data 22 Septemvre 1886: Sâmbătă în 20 l. c. la 11 óre a. m. pre când eşiamŭ cu băeţii din scólă, doi ficiorĭ *ciangăi* din Satulungŭ, după ce mai ântêiu au cutrieratŭ tóte uliţele din Satulungŭ şi Cernatŭ înjurândŭ şi svêrlindŭ cu petri dupĕ cine întêlniau, au venitŭ şi la scóla nóstră, luându-se *după copii cu cuţitele* în mână. O parte din băeţĭ, carĭ încă nu eşiseră din scólă, s'au înspăimântatŭ astfelŭ încâtŭ unii de frică au săritŭ pe ferestră. După ce au fostŭ provocaţĭ sĕ lase în pace băeţii, aceştĭ ticăloşĭ au începutŭ cu petrii a bombarda casa învĕţătorului V. *Oancea* spărgêndu-i tóte ferestrile dela uliţă, rupêndu-i crucile dela feréstră şi dându-i pórta josŭ, au întratŭ în curte, au luatŭ ruduri şi unŭ toporŭ, şi s'au suitŭ în pod sĕ-i omóre nevasta. Invĕţătorulŭ V. Oancea a fostŭ vulneratŭ în obrazŭ cu cuţitulŭ. Numai după ce s'a adunatŭ multă lume şi dupĕ ce s'a trimisŭ dupĕ gendarmĭ le-a succesŭ acestora a pune mâna pe ei. Vomŭ vedea ce va face justiţia cu astfelŭ de rĕsvrătitorĭ, carĭ nu trece sĕptĕmână sĕ nu omóre, sĕ nu aprindă séu sĕ nu jăfuiéscă pe cineva. Se crede că după 3—4 ḑile vorŭ fi liberaţĭ, căcĭ celorŭ dela putere le pare bine când li-se întêmplă Românilorŭ aşa ceva. Unŭ lucru destulŭ de tristŭ, dér adevĕratŭ. Când ar face Românii astfelŭ de fapte, de bună sémă că ar bâjbăi foile unguresci de »tolvaj« „vad oláh“ ş. a. — Mai trebue comentarŭ la asemenea sĕlbătĕcii?

—x—

Ni se scrie din *Jara* cu data 29 Septemvre 1886: »Frumósa apĕrare a d-lui protopopŭ *Petru Vlassa* atâta

---

FOILETONU.

Moţii şi Istrienii

de Teofilŭ Frâncu.

(Urmare).

La regimentulŭ în cestiune mai apărţineau şi alte sate românescĭ din alte comitate, precum: *Ieuşulŭ, Bărăbanţulŭ,* etc. din Alba-inferióră; *Dobra* şi altele din comitatulŭ Hunedórei; *Dejanii, Ilenii, Recea-ducală* etc. din districtulŭ Făgăraşului; dér fiindcă toţĭ din acestŭ regimentŭ mai făceau parte şi unii din maghiaro-secui, astfelŭ reşedinţa regimentului era în oraşulŭ maghiaro-sĕcuiu Sepsi Sz. György (St. Georgiu) din Treiscaune (Haromszék) şi d'aicĭ regimentulŭ a primitŭ numirea de Székler Hussaren, (szék-scaunŭ; székhely-reşedinţă).

Moţii şi Mocanii, atâtŭ mai de multŭ câtŭ şi acum, cu escepţiunea Zarandului, care a fostŭ desfiinţatŭ şi înlocuitŭ cu comitatulŭ Aradului, suntŭ împărţiţĭ la patru comitate ale cărorŭ capitale tóte suntŭ situate josŭ la şesŭ pe valea Mureşului. Aceste comitate suntŭ: Alba-inferióră, Hunedóra, Aradulŭ şi Turda-Arieşŭ, la care aparţine de presentŭ şi satulŭ *Măhacĭ.*

Locuitorii munţilorŭ se împartŭ după numire în *Moţĭ,* cărora le mai ḑicŭ şi *Ţopĭ,* în *Mocanĭ, Băeşĭ* şi *Crişenĭ,* ér toţĭ aceştĭ muntenĭ împreună numescŭ pe Românii dela şesurĭ: *ţĕranĭ.*

Adevĕratulŭ ţinutŭ alŭ Moţilorŭ, séu alŭ Ţopilorŭ, începe pe Arieşŭ în susŭ dela Bistra, séu din spre Abrudŭ, dela Cărpenişŭ şi se întinde pe ape în susŭ până în creerii Bihorului.

Zărăndenii, şi în specialŭ locuitorii din ţinutulŭ de susŭ alŭ Zarandului, de şi au aprópe acelaşĭ graiu şi aceleaşĭ însuşirĭ ca şi Moţii séu Ţopii, totuşĭ ei suntŭ mai multŭ cunoscuţĭ sub numirea de: Crişenĭ.

Moţii se ocupă mai cu sémă cu facerea şi desfacerea de doniţĭ, ciubere, şindrile, cu cercuitulŭ buţilorŭ, dulgheritulŭ, plutitulŭ, dogăritulŭ şi cu fabricarea de totŭ felulŭ de unelte casnice ţĕrănescĭ.

Mocanilorŭ le place mai bine păstoritulŭ dér şi printre ei se găsescŭ *meşterĭ,* carĭ se ocupă cu fabricarea de topóre, cuţite şi alte instrumente de ferŭ şi de aceea se numescŭ: *Faurĭ.*

Fiindcă Mocanii în mare parte în timpulŭ secerişului, îmblătitului etc. o tulescŭ de vale la ţéră, păstoritulŭ véra rĕmâne mai cu sémă în grija femeilorŭ. Aceste păstoriţe, şi în specialŭ *nevestele* şi *fetele,* care urcă în fiăcare seră la stână, ca sĕ mulgă oile şi vacile, şi se aducă a doua ḑi diminéţa laptele acasă, suntŭ numite de către chiarŭ rudele lorŭ: *munteriţe*=munteniţe.

In fine, acei dintre muntenĭ, carĭ se ocupă, după cum se ḑice pe acolo, cu *băeşagulŭ,* séu lucrarea minelorŭ, se numescŭ: *Băeşĭ.*

După acéstă mică descriere revenindŭ acum la cuvintele *tiept*=pieptŭ, *cótă*=caută, amintite de d. Hasdeu în „Textele Măhăcene“, apoi ele se audŭ aprópe la toţĭ Mocanii, şi în deobşte la toţĭ locuitorii de sub pólele munţilorŭ pe mâna stângă dela Teuşŭ în susŭ până la Turda şi póte şi în alte părţĭ ale Transilvaniei.

In ţinutulŭ menţionatŭ, când băeţii suntŭ chemaţĭ la recrutare, adese am auḑitŭ ḑicêndu-se: mergŭ feciorii la *cotare*=căutare.

Incâtŭ pentru rotacismŭ, după cum ne spune d. Candrea, astăḑi nu se mai aude decâtŭ pe ape în susŭ, în fundulŭ munţilorŭ, deşi eu îmĭ aducŭ aminte că acum 20—30 anĭ se audia şi mai de vale până aprópe de Muncelŭ, fireşte într'unŭ modŭ mai moderatŭ.

In satulŭ Muncelŭ 'mĭ-am petrecutŭ copilăria la cumnatulŭ meu, preotulŭ N. Piticŭ, care m'a ajutatŭ fórte multŭ spre a puté urma la învĕţătură; acelŭ satŭ se găsesce între Bistra şi orăşelulŭ Baia (Offenbanya) în depărtare de 2—3 ore de Câmpenĭ, şi când trăiamŭ pe acolo am auḑitŭ destule orĭ pe câte unŭ Moţŭ înjurândŭ cu cuvintele: *între smerii în tyire*=între smeii în tine. Totŭ pe atuncĭ mi s'a întêmplatŭ sĕ audŭ într'una din ḑile pe unŭ Moţŭ bĕtrânŭ ḑicêndŭ: *mergŭ sĕ dau lĕcrămaţiă la Hisparulŭ.* Prefectulŭ judeţului pe unguresce se numesce *Föispan;* Românii apoi a făcutŭ din elŭ *Fişpanŭ,* ér Moţulŭ meu la botezatŭ *Hisparŭ* după firea limbei lui.

Din acelŭ timpŭ mĭ-a mai rĕmasŭ în memoriă, chiarŭ şi până astăḑĭ, o colindă cu care luamŭ în rîsŭ pe Moţii bĕtrânŭ pentru rotacismulŭ lorŭ si care colindă o punŭ aci în vedere cetitorilorŭ:

Noi umblămŭ a *ptyiţăra*[1]) (piţăra)
Ţopulŭ (Moţulŭ) de *mnyire* (mine)
Dintr'o casă într'altă casă

1) Piţăraii se numescŭ băeţĭ carĭ colindă în ajunulŭ Crăciunului.

putere a avutŭ asupra d-lui procurorŭ acusatorŭ, încâtŭ a fostŭ silitŭ sĕ ḑică póte şi ce nu a voitŭ, anume că nici dînsulŭ nu ḑice că Horia şi Cloşca au omorîtŭ şi aprinsŭ, ci ómenii de sub conducerea lorŭ. Mare profesorŭ este consciinţa la fiesce care omŭ! Totŭ cu acéstă ocasiune am esperiatŭ în disputa d-lui Vlassa cu unŭ jude, când d-lŭ Vlassa afirma că opulŭ d-lui Densuşianu: Istoria despre Horia şi tovarăşii lui, este permisŭ în regatulŭ Ungariei, judele nega a fi permisŭ. Noi încă scimŭ a fi permisŭ, dér spre mai o curată lămurire, sunteţi rugaţi a ne lumina.“ Unŭ participantŭ. — Opulŭ d-lui Densuşianu a fostŭ opritŭ la începutŭ, dér în urma unei scrisori ce i-a adresat'o autorulŭ d-lui ministru Tisza, opulŭ s'a permisŭ. Acésta s'o scie Românii. Cei ce se prefacŭ că nu sciu, voiescŭ numai sĕ şicaneze pe bieţii Români.

—x—

In privinţa afacerei militare din *Cincĭ-Biseriči* se telegrafiază către „N. P. Journal«: »Vinerea trecută, locotenentulŭ *Christen* şi-a trimisŭ martorii sĕi la *Herbert*, ca sĕ-lŭ provóce la duelŭ pentru cuvêntulŭ »denunţare,“ ce a declaratŭ că l'a aflatŭ abia acum din ḑiare. Herbert declară, că pentru o ofensă făcută în luna Iuliu nu mai póte da satisfacţiune în Octomvre, dér în acelaşĭ timpŭ declară că e gata a se supune sentinţei unui tribunalŭ de onóre. Acesta a şi tractatŭ cestiunea pronunţândŭ sentinţa, că Herbert n'are nevoiă sĕ dea satisfacţiune, deórece a fostŭ prĕ târḑiu provocatŭ; cu tóte astea Christen e destoinicŭ de satisfacţiune. Christen va fi transferatŭ din Cincĭ-Biserici la altŭ bataionŭ. De altă parte se anunţă, că afacerea Herbert nu e terminată. Loc. Christen a provocatŭ la duelŭ pe deputatulŭ *Komjathy* pentru atacurile sale făcute cu ocasiunea interpelării. Secundanţii lui Komjathy suntŭ deputaţii Iuliu Horvath şi Ludovicŭ Olay.

—x—

La 24 Septemvre n. şi la 1 Octomvre n. în timpulŭ retragerei militare cu musica, s'a spartŭ cu petri câte o ferésträ dela edificiulŭ comandei militare de corpŭ din Sibiiu. Din causa acésta s'au sistatŭ retragerile militare cu musică. Se ḑice că făptuitorii ar fi fostŭ nisce copii.

—x—

„Revista Politică« scrie: „In ḑiua de 10 Septemvre a. c. *Luca Creangă*, proprietarŭ din Burdujenĭ şi din Adâncata în România, voindŭ sĕ ia nisce fênŭ de lângă Suceava, ce se afla pe unŭ locŭ aşa numitŭ de demarcaţiune, şi care după cum pretinde Luca Creangă se ţine de moşia lui, a fostŭ arestatŭ de către gendarmii din Suceava şi se află în închisórea tribunalului din Suceava. I s'a intentatŭ procesŭ pentru violarea hotarelorŭ ţĕrii. D-lŭ Dr. Samuilŭ Isopescu, advocatulŭ lui Luca Creangă, ne spune, cumcă instrucţia procesului este finită şi cumcă tribunalulŭ în scurtŭ va hotărî ḑiua de pertractare finală în audienţă publică.“

—x—

Cetimŭ în „România«: „Preşedintele exposiţiunii din Craiova comunică, că exposiţiunea din Craiova a cooperatorilorŭ din ţéră s'a amânatŭ pentru 1 Maiu 1887, după cererea unanimă a consiliului generalŭ şi alŭ comitetului executivŭ de iniţiativă privată alŭ exposiţiunii din Craiova. S'au luatŭ mĕsurĭ serióse pentru asigurarea produselorŭ trimise de exposanţi a se conserva până la acéstă nouă dată de deschidere. Localulŭ exposiţiunei se construesce cu activitate şi va fi terminatŭ în tómna acésta.“

—x—

Astă sérä Mercurĭ se va juca la teatrul *germanŭ*: „Die Waise von Lovood«, dramă în două părţĭ şi patru acte, de Charlotte Birch-Pfeiffer. In acéstă piesă va juca şi noua membră a trupei d-şóra *Risa Erna*, care esceléză în rolurile de amoresă.

De pe valea Someşului, Augustŭ 1886.

Domnule Redactorŭ! Sângele ţi-se suie în capŭ, când veḑĭ câtă rĕutate e în unii ómenĭ şi cum voiescŭ a trece de iubitorĭ de némulŭ lorŭ defăimândŭ pe alţii.

Astfelŭ mi se întêmplă când cetii în numĕrulŭ 150 alŭ »Gazetei«, că unii Maghiari din Şiomcuta în „Ellenzék« şi în fóia locală, redactată de unŭ părinte călugĕrŭ, »Nagybánya és vidéke“ publică unŭ protestŭ contra colorilorŭ »romănescĭ« *roşiu-vênĕtŭ* folosite ca stindardŭ cu ocasiunea primirei Episcopului de Gherla la sânţirea bisericei nou ḑidită din Pribilescĭ.

Nu ar fi nimicŭ de miratŭ în lucru chiar décă s'ar fi folositŭ acelea colorĭ, pentrucă numai omulŭ rĕutăciosŭ póte vedé în folosirea acelorŭ colorĭ demonstraţiunĭ contra patriei.

Pentru ca sĕ se vĕdéscă maliţia, — deórece ignoranţă nu o potŭ numi, căcĭ nu o potŭ presupune — acestorŭ ómenĭ, respective »Ungurĭ din Şomcuta« le voiu spune şi fiesce care fostŭ de faţă ar puté dovedi, că dumnialorŭ «Ungurii din Şomcuta« au vĕḑutŭ în praporele şi ornatele bisericescĭ, cu care — după datină — a fostŭ primitŭ Episcopulŭ, colorĭ contra patriei.

De bună sémă »bunii patrioţĭ« nu au fostŭ la st. liturgiă, căcĭ trei popĭ erau îmbrăcaţĭ în vestminte, carĭ sĕmănau roşu-galbenŭ-vênĕtŭ şi décă „bunii patrioţĭ« ungurĭ din Şomcuta arŭ fi spusŭ în pripă unui altŭ „patriotŭ bunŭ«, póte că cu gendarmii de faţă la sânţirea bisericei din Pribilescĭ i-arŭ fi şi scosŭ afară pe toţĭ trei din altarŭ, căcĭ deşi nu era fiesce-care deosebitŭ îmbrăcatŭ în trei colorŭ românescĭ, déră— mĕ rogŭ — când au statŭ unulŭ lângă altulŭ se vedeau— fiindŭ şi într'o formă de înalţĭ — ca tricolorŭ.

O »bunilorŭ patrioţĭ«, departe a-ţĭ ajunsŭ când şi praporele românescŭ ilŭ judecaţĭ de stindardŭ cu colorĭ contra patriei; dispuneţĭ fabricanţilorŭ ca de aḑĭ înainte felónele, patrafirele, mânecările şi praporele din bisericele nóstre sĕ nu le facă decâtŭ numai din colorĭ roşu, verde şi albŭ!

Mĕ temŭ că într'o bună diminéţă ne vomŭ treḑi cu o ordinaţiune ministerială şi de felulŭ acesta, căcĭ ce nu e în stare sĕ facă ministrulŭ vênătorŭ de sobolĭ.

Corespondentulŭ.

Insciinţare.

In conformitate cu conclusulŭ adunărei generale a „Associaţiunei transilvane, ţinută în acestŭ anŭ la Albaiulia, cu începere dela 1-a Ianuarie 1887, organulŭ Associaţiunei „Transilvania“ se va espeda gratuitŭ tuturorŭ membrilorŭ Associaţiunei, carĭ plătescŭ taxele regulatŭ. Ceea ce se aduce la cunoscinţă pentru orientare.

Din şedinţa comitetului Associaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului românŭ ţinută la 4 Septemvre 1886.

Iacobŭ Bologa, v.-preşed.

Ultime sciri.

Sofia, 4 Octomvre. Generalulŭ a primitŭ Sâmbătă séra ordinŭ dela Impĕratŭ sĕ visiteze interiorulŭ Bulgariei. Elŭ plécă astăḑĭ la orele ḑece, mergêndŭ la Rusciucŭ prin drumulŭ Orhaniei şi Plevnei. Dela Rusciucŭ se va duce la Varna şi de aicĭ la Filipopolŭ, de unde se va reîntórce la Sofia. Acéstă călătoriă va ţiné vr'o două sĕptĕmânĭ. Guvernulŭ bulgarŭ menţine data alegerilorŭ, carĭ se vorŭ face Dumineca viitóre, precum şi condiţiunile pentru punerea în libertate a oficerilorŭ. Generalulŭ Kaulbars, înainte de a pleca, va remite guvernului bulgarŭ o notă care repetă că Rusia va considera alegerile ca nule, precum şi orice hotărîre ar lua marea Adunare.

Sofia, 4 Octomvre. Intr'o întrevedere ce a avut'o corespondentulŭ nostru cu generalulŭ Kaulbars, câteva ore înainte de plecarea sa, acest din urmă ţinŭ următorulŭ limbagiu: „Presenţa mea la manifestaţiunea de erĭ se va interpreta în diferite modurĭ. Singura adevĕrată e acésta: Mĕ ocupamŭ liniştitŭ la mine cu regularea itinerariului călĕtoriei în Bulgaria ce o facŭ după ordinulŭ împĕratului, când cineva vine sĕ mĕ anunţe, că unŭ supusŭ rusŭ ar fi gravŭ rănitŭ la meetingŭ, precum şi alte 2 persóne. Temêndu-mĕ ca conflictulŭ sĕ nu ia mai mare gravitate, mĕ hotărîiu sĕ mergŭ la faţa locului sĕ vorbescŭ directŭ cu autorii acestui faptŭ. Grupurile se risipiau deja când eu sosiamŭ. Făcui semnŭ tuturorŭ sĕ se apropiă, arĕtândŭ că voescŭ sĕ le vorbescŭ. Străbătui atuncĭ mulţimea şi după ce am deplânsŭ actele comise, profitaiŭ deĭ ocasiune pentru a esplica motivele Rusiei de a cere guvernului amânarea alegerilorŭ şi punerea în libertate a oficerilorŭ fără condiţiunĭ. Astăḑĭ guvernulŭ a refusatŭ într'unŭ modŭ formalŭ aceste 2 puncte. Bine, dér voiescŭ sĕ sciu décă provincia e în aceeaşĭ stare de spiritŭ. Facŭ o călĕtoriă de statistică, pretutindenĭ voiu întruni cu grupurĭ pe notabilĭ şi pe ceilalţĭ locuitorĭ, voiu repeta acelaşĭ limbagiu, care e fórte simplu: „Rusia nu va recunósce nicĭ alegerile, nicĭ adunarea“. Generalulŭ n'are témă de manifestaţiunĭ ostile, dér décă ar fi obiectulŭ unui atacŭ corporalŭ, o sută de mii de ómenĭ ar veni îndată.

Viena, 4 Octomvre. După părerea ḑiarelorŭ, Rusia cerŭ Germaniei şi Austriei sĕ sprijine cererile sale în Bulgaria, déi a fostŭ refusată.

Viena, 4 Octomvre. După nisce scirĭ din Constantinopole, Pórta se arată satisfăcută de declaraţiunile d-lui Tisza. Se aştéptă la moderaţiune din partea Rusiei şi la abţinerea Engliterei.

Sultanulŭ doresce pacea cu Rusia. Elŭ se încrede în asigurările Germaniei, că Rusia nu va merge mai departe ca în ultimulŭ resbelŭ. Se crede că influenţa Turciei se va mări în Rumelia.

Parisŭ, 4 Octomvre. Se telegrafiază din Berlinŭ către „Journal des Débats“: Discursulŭ lordului Churchill nu e de locŭ consideratŭ ca precursorulŭ unei politice active.

Lordŭ R. Churchill face greşélă creḑêndŭ că Austria va lua vr'o iniţiativă şi a apreciatŭ în modŭ inesactŭ discursulŭ d-lui Tisza.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. a »Gaz. Trans.«)

SOFIA, 6 Octomvre. — Generalulŭ Kaulbars a fostŭ primitŭ în Orkhanie de o deputaţiune, care i-a declaratŭ că poporaţiunea are încredere în regenţă, că doresce sĕ se facă alegerile, sĕ se pedepséscă oficerii şi sĕ se facă urgentŭ alegerea principelui. Kaulbars rĕspunse că alegerea principelui este o afacere a Europei.

MADRIDŬ, 6 Octomvre. — Participatorii la ultima revoltă militară, carĭ fuseseră condamnaţĭ la mórte, au fostŭ graţiaţĭ de regina.

DIVERSE.

Logodnă. — D-lŭ *Nicolae V. Perlea* din Brăila şi d-şóra *Aurora U. Irimia*, fidanţaţĭ.

Căsĕtoriă. — D-lŭ *Karl Zill*, maiorŭ c. r, în retragere, şi d-na *Iohanna Zill* n. *Hohstädter*, căsĕtoriţĭ.

Tablourile lui Rafaelŭ. — „România Liberă« primesce din Lausanne (Elveţia) scirea, că magnificulŭ tablou alŭ lui Rafaelŭ: *Virgina incarnaţiunii* (pe lemnŭ, 63 cm. pe 51, figurile în picióre), iscălitŭ şi datatŭ 1510, s'a vêndutŭ Sâmbăta trecută, pe preţulŭ de 215,000 lei. Proprietarulŭ acestui tablou era prof. Nicole care'lŭ cumpărase cu 50 lei dela unŭ anticarŭ. Actualulŭ proprietarŭ este d-na Arnaudŭ d'Arriège. Cunoscĕtorii din lumea artelorŭ nu se miră de acestŭ preţŭ. Ne aducemŭ aminte, că ultimii trei Rafaelĭ, vênduţĭ în anii trecuţĭ, s'au ridicatŭ la preţurile următóre: *Apolline şi Marsias* a fostŭ comparatŭ de Louvre cu 200,000 francĭ. Miculŭ *Studiu alŭ Graţielorŭ* s'a vêndutŭ ducelui d'Aumale pe preţŭ de 625,000 francĭ; *Madona a Sf. Nicolae de Bari* a fostŭ plătitŭ de Galeria naţională din Londra cu 1750,000 francĭ (70,000 liv. sterl.)

Bibliografiă.

A eşitŭ de sub tiparŭ: **Pravoslavia română faţă cu drépta credinţă română** în véra anului 1886. Auctorŭ: *Dr. Nersel Marianŭ.* Cernăuţĭ, 1886. Formatŭ mare 8° de 72 pag., hârtiă fină. Preţulŭ 1 leu (40 cr.)

Gazeta Săteanului, fóia cunoscinţelorŭ trebuincióse agricultorului şi poporului: apare în Rîmnicu-Săratŭ, la 5 şi 20 a fiă-cărei lunĭ şi costă pe anŭ 10 lei, pentru străinĕtate 12 lei, pentru Transilvania 5 fl. Directorŭ fundatorŭ şi proprietarŭ: *C. C. Datculescu.* — Nr. 16 dela 20 Septemvre conţine: Cronica agricolă: Constantinŭ C. Datculescu. — Eeaux-Bonnes (O ḑi de Iulie, urmare şi fine): Maria Datculescu. — Recolta grâului Schireff square bead în Francia şi România: C. C. Datculescu. — Luzerna: C. C. Datculescu. — Necesitatea noţiunilorŭ de medicină veterinară în învĕţĕmêntulŭ ruralŭ: I. Stefanŭ Furtună. — Una din causele decăderei agriculturei nóstre: Galaţĭ. — Recolta grâului în 1886 în tótă lumea: Compilatorŭ. — Catechismulŭ agricolŭ de C. de Coussin (urmare), Albinele şi viermii de mĕtase. Atentatele dela 4 şi 5 Septemvre: Sătucénulŭ. — Din ţéră: D. — Din localitate: C. — Buletinŭ comercialŭ. Miscelanea: Unŭ economŭ Românŭ.

☞ *Numere singuratice à 5 cr. din „Gazeta Transilvaniei“ se potŭ cumpĕra în tutungeria lui* I. GROSS, *şi în librăria d-lui Nicolae* I. Ciurcu.

Editorŭ: **Iacobŭ Mureşianu.**

Redactorŭ responsabilŭ **Dr. Aurel Mureşianu**

Gazda casei nu-i a casă
C'a *guritŭ* (suitŭ) în susŭ la munte
Sĕ facă scară de ceară
Sĕ *urle* (cobóre) în josŭ la ţéră
Cu *doriţĭ* (doniţĭ) şi cu ciubere
Sĕ *adure* (adune) bucăţele
La *coptyi* (copii) şi la muere.

Pe lângă acestea şi alte particularităţĭ sĕ mai întrebuinţéză de muntenĭ şi cuvêntulŭ *a oacea*= aicĭ, precum şi s'o *desŭ* în locŭ de: *s'a dusŭ*, ér în locŭ de bagagiu, calabalicŭ, povară, se ḑice: *târhată*.

In munţii apusenĭ, carĭ în totdéuna au fostŭ focarulŭ de unde au pornitŭ tóte mişcările Ardelenilorŭ pentru dreptate, libertate şi naţionalitate, se găsescŭ multe comorĭ îngropate, *dér ar trebui sĕ fiă cineva sĕ le desgrópe.*

Negreşitŭ nimenui nu-i încumbă mai multŭ sarcina de a se ocupa şi a face chiarŭ jertfe pentru scóterea la ivélă a acelorŭ comorĭ de mare valóre limbistică, ca institutelorŭ nóstre culturale.

Noi, carĭ nu avemŭ pretenţiunea de a ne ocupa de filologiă, vomŭ presenta aci totŭ materialulŭ aşa *brut* cum s'a adunatŭ din gura poporului, lăsândŭ *măestrilorŭ* sarcina de a'lŭ studia şi întrebuinţa.

Noi l'am adunatŭ cum amŭ pututŭ; cei competinţĭ facă-şĭ datoria.

Cursulŭ la bursa de Viena
din 4 Octomvre st. n. 1886.

Rentă de aurŭ 4%	105 30	Bonurĭ croato-slavone	104 50
Rentă de hârtiă 5%	94.25	Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	98.50
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	—.—	Imprumutulŭ cu premiu ung.	120 70
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	100.35	Losurile pentru regularea Tisei și Segedinului	124 50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	— —	Renta de hârtiă austriacă	83.85
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	— —	Renta de arg. austr.	84 75
Bonurĭ rurale ungare	104.60	Renta de aurŭ austr.	116 85
Bonurĭ cu cl. de sortare	1C4.60	Losurile din 1860	140 40
B nurĭ rurale Banat-Timișŭ	104.50	Acțiunile băncei austro-ungare	861 —
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.50	Act. băncei de creditŭ ung.	288.20
Bonurĭ rurale transilvane	104.50	Act. băncei de creditŭ austr.	276.—
		Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.94
		Napoleon-d'orĭ	9.93
		Mărcĭ 100 împ. germ.	61.52
		Londra 10 Livres sterlinge	125.50

Bursa de Bucuresci.
Cota oficială dela 21 Septemvre st. v. 1886.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%).	94—	95—
Renta rom. amort. (5%)	96½	97—
» convert. (6%)	87½	88—
Împr. oraș. Buc. (20 fr.)	34—	35—
Credit fonc. rural (7%)	104—	101½
» „ „ (5%)	87¼	87½
» » urban (7%)	100½	101—
» » » (6%)	92—	93—
» » » (5%)	82½	83—
Banca națională a României 500 Lei	1025	1035
Ac. de asig. Dacia-Rom.	270	275
« » » Națională	215	220
Aurŭ contra bilete de bancă	15.40	15.60
Bancnote austriace contra aurŭ.	2.02—	2.03

Cursulu pieței Brașovŭ
din 4 Octomvre st. n. 1886.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.49	Vênd.	8.51
Argint românesc	»	8.50	»	8.55
Napoleon-d'orĭ	»	9.88	»	9.92
Lire turcescĭ	»	11.20	»	11.25
Imperialĭ	»	10.20	»	10.26
Galbenĭ	»	5.90	»	5.94
Scrisurile fonc. »Albina»	»	100.50	»	101.50
Ruble Rusescĭ	»	120.—	»	122.—
Discontulŭ	»	7—10 % pe anŭ.		

Tipografia ALEXI, Brașovŭ.